

Rapport prosjekt “God bokstart” 2023 (Aktiv formidling i barnehagene)

Innledning

Vestby er en geografisk stor kommune, hvor barnehagene ofte har lange avstander for å komme til biblioteket. Det er to bibliotek i kommunen, et i nord (Vestby) og et i sør (Son). Begge bibliotek har en barne- og ungdomsbibliotekar. Dette var utgangspunktet for vår søknad, et ønske om å kunne tilby et likeverdig tilbud til alle skolestarterne i hele kommunen, slik at flest mulig starter sin skolegang med lik kjennskap til biblioteket og vårt innhold.

Gjennomføring

I februar sendte vi ut invitasjon til alle kommunens 21 barnehager med beskrivelse og påmelding til opplegget via doodle-skjema med datoforslag for besøk. De ble bedt om å huke av en dato i mars og en i april, med ca. 1 måned mellom besøkene. (Se vedlegg 1). Dette ble besvart av 14 barnehager, 8 i nord og 6 i sør. Etter gjennomgang av tilgjengelige datoer og barnehagenes ønsker, ble det satt opp en besøksliste. Det ble noen misforståelser rundt doodle- skjemaet, slik at vi også måtte følge opp en del av barnehagene manuelt.

Da avtalene var gjort, satte vi barnebibliotekarene oss ned og laget en oversiktsliste over anbefalte nyere bildebøker til de ansatte i barnehagen. Dette for at de på en enkel måte kunne få en rask oppdatering på nyere bildebøker av høy litterær og visuell kvalitet. I en travel hverdag var dette ment som en oversiktlig måte for de barnehageansatte å navigere på et felt i stor utvikling. Det ble også vurdert å lage en oversikt over gode nettsteder og SoMe kontoer vi bruker for å holde oss oppdatert, men vi vurderte det slik at det ville legge unødvendig press på allerede travle ansatte i barnehagene. Dermed valgte vi å gå for en anbefalingsliste de kan ha tilgjengelig på personalrommet som den beste løsningen for formidling (se vedlegg 2). Tanken er at dette formatet også er enkelt å fornye for videre bruk, enten direkte til barnehagene og/eller på egen hjemmeside.

Neste steg var å sette sammen depot til alle barnehagene. Vi valgte ut 15 titler, både nye og noen ekstra gode gamle. Vi passet på at det i alle kassene var minst en av de anbefalte nyere titlene. Deretter startet vi besøkene etter oppsatt plan.

Vi gikk ut i barnehagene med over ti års erfaring med formidling hver oss, og føler begge vi har lært noe nytt gjennom dette prosjektet. Vi har i liten grad hatt mulighet til å besøke barnehagene på deres hjemmebane tidligere, og det har vært utrolig fint å få formidle bøker også i barnas vante miljø. Noen av barna har aldri vært på biblioteket tidligere ettersom det er for lang avstand for barnehagen og de ikke har foresatte som har tatt dem med. Det har vært så givende å få formidle til så mange forskjellige barn med forskjellige

forståelseshorisonter når det gjelder bøker, historier og litteratur. Vestby er en kommune hvor innbyggerne har veldig varierende kulturell og sosioøkonomisk bakgrunn, og det blir derfor ekstra viktig å sørge for å gi alle barn likere mulighet for å oppdage bøkens verden.

Noen erfaringer og tilbakemeldinger

Jeg vil gjerne fortelle om en av de aller fineste opplevelsene jeg har hatt i mitt arbeidsliv som barne- og ungdomsbibliotekar. I 2022 fikk jeg muligheten til å besøke noen av barnehagene i Vestby gjennom et prosjekt vi kalte «Bibliotekssykkelen». Dette prosjektet har sin bakgrunn i at vi i 2020 søkte og fikk penger fra Sparebankstiftelsen til innkjøp av en transportsykkel til biblioteket. En av beveggrunnene bak denne anskaffelsen var tanken om å yte ett bedre tilbud til barnehagene i kommunen. I den anledning fikk jeg blant annet dra til Risil barnehage, en barnehage som også var med i dette prosjektet.

I flere år har jeg hatt som tradisjon å avslutte alle eventyrstunder jeg holder på biblioteket med diktet *Det er sant at jeg fant* av André Bjerke med bevegelser. Min erfaring er at det å starte og avslutte hver eventyrstund likt gjør at barna har større tålmodighet med hva som puttes mellom de to faste punktene. Det er også ofte ganske fint for små kropper og røre seg litt når man har sittet lenge stille.

I dette tilfellet kom jeg til slutten av det første besøket i denne omgangen, og barna hoppet opp med en gang jeg sa ordene «Kanskje dere husker at vi avsluttet sist med et dikt, skal vi ta det i dag og?». Det var tydelig at dette husket de, og hadde gledet seg til. De ville være med fra første deklamerings, og det var tydelig at de husket dette, og hadde øvd. Når vi hadde vært gjennom en gang spurte jeg barna om de ville prøve uten meg, og det ville de gjerne. Følelsen av å sitte ned og bli deklamert dikt (med bevegelser) for av nesten 20 5åringer kan ikke beskrives. Det viste meg viktigheten av det å formidle litteratur direkte til barna, verdien av litterære ritualer, og er noe av det fineste jeg har opplevd. I samtale med de voksne i etterkant ble det klart at det var barna som hadde tatt initiativ til å øve på dette diktet, selv før de visste at jeg kom til å komme tilbake på besøk etter jul også.

- Linnea

Jeg kom inn i en barnehage som ikke har vært på besøk hos oss tidligere og som heller ikke har vært innom og lånt med seg depot. Det var 10 spente skolestartere i gruppa. Vi satte oss til rette og gikk i gang med å plukke frem bøker fra kassa. Den første runden satt de helt stille og sa ikke et ord, bare stirret med store øyne. Jeg leste boken «Vi drar på kjøretur» med max innlevelse og de ble helt stille. Så begynte jeg å stille spørsmål fra boken, og sakte, men sikkert kom de i gang. Og så ville det ingen ende ta. De stilte spørsmål og vi snakket om det som skjedde i bøkene og vi endte til slutt opp med å lese 5 bøker før jeg dessverre måtte gå videre til neste barnehage.

Da jeg kom tilbake for andre gang var de strålende fornøyd, og vi skravlet om bøker og handling som gamle kjente. Så morsomt å se forandringen og tryggheten og gleden som var blitt etablert da jeg kom tilbake! De ansatte var også kjempefornøyd og det var tydelig at de hadde snakket sammen både om opplevelsen og bøker etter det første besøket.

Her er også en skriftlig tilbakemelding som ble sendt fra styrer i en av barnehagene vi besøkte til barnehagesjefen (og som ble videreformidlet til oss gjennom kultursjefen og biblioteksjefen som også forklarte hvor finansieringen kom fra):

«Jeg vil gjerne gi en tilbakemelding om at besøkene vi har hatt fra biblioteket i vinter og vår har vært en veldig fin opplevelse for barna 😊

For oss som ligger litt unna sentrum, så er det ikke så lett å komme oss til biblioteket. Og nå har de kommet til oss med kasser av bøker!! Og de som har vært her fra biblioteket har virkelig fengslet barna våre, med magiske lesestunder..

Jeg vet ikke om dette er et tiltak som er initiert/ finansiert av barnehagekontoret, men dere skal vite at vi setter stor pris på det!»

- Ylva

Så det er tydelig at dette er et opplegg som har begeistret både barnehageansatte, barn og ikke minst oss på biblioteket. Vi er utrolig takknemlige for å ha fått midler til å gjennomføre prosjektet, spesielt når vi ser hva det betyr for barnas kjærlighet til bøkene og de gode historiene.

Konklusjoner og resultater

I søknadsteksten skrev vi at vi «vil måle økning i utlån til barnehagene som institusjoner, men også generell utlånsøkning av bildebøker siden vi regner med at foreldre og barn vil bli mer aktive lesere også utenom barnehagetiden». Dette viste seg dessverre å være et kriterium det ikke er mulig å måle, ettersom Vestby bibliotek ble stengt tidligere enn planlagt pga. flytting og vi derfor ikke har reelle utlånstall å gå etter. Ettersom biblioteket var stengt, vil det utlånet vi normalt sett ville hatt ikke være der.

Når det er sagt, vil vi absolutt si at tilbakemeldingene vi har fått fra barnehagene tyder på et veldig vellykket prosjekt. Eposten vi viser til over er ikke den eneste positive tilbakemeldingen, selv om de andre er kommet muntlig. Ikke minst ser vi effekten i måten barna møter oss på når vi kommer for andre gang, og iveren de utviser når boken kommer på bordet. Det er heller ingen av barnehagene som har ønsket å levere boken

tilbake ved andre besøk, men snarere ønsket å forlenge lånet. Det har de selvfølgelig med glede fått.

Videre arbeid og planer for oppfølging

Vi har nå fått beskjed om at Leseraketten-prosjektet fra Viken Fylkesbibliotek har fått midler til videreføring, så det vil bli et oppfølgingsmøte der med mer informasjon om hva denne videreføringen innebærer. Vi mener at det prosjektet vi nå har gjennomført her kan skissere en mulig ramme for hvordan et slikt prosjekt praktisk kan se ut. Det er også tydelig gjennom vårt arbeid, at det er et behov for denne typen oppsøkende formidling til barnehagene i tillegg til formidling i selve biblioteket.

Det viktigste elementet av dette prosjektet viste seg å være frikjøpet av tid fra andre oppgaver for å ha mulighet til å bevege seg ut av biblioteklokalet. Det er mulig at dette prosjektet kunne nådd enda flere med et enda mer omfattende opplegg, men vår erfaring er at det viktigste er barnas møte med en engasjert bibliotekar og en god bok, direkte og uten for mye annet rundt.

Vi fikk i flere tilfeller forespørsel om vi ikke hadde boklister til de yngre barna også, dette er et arbeid vi ser for oss at vi kan gjøre, så lenge vi vet at barnehageansatte ser verdien av dem. Vi ser også for oss å kunne oppdatere den eksisterende listen en gang i året. Siden dette nå er et format de barnehageansatte kjenner og har gitt uttrykk for at de ser verdien av i sin arbeidshverdag.

Med tanke på planer om flere besøk ut i barnehagene er dette veldig usikkert per dags dato, da vi særlig i Vestby nord er i en overgangsfase med tanke på åpningen av Vestby Kulturkvarter i august 2023. Dette har gitt større press på allerede pressede personalressurser, både i Son og Vestby. Vi er veldig glade og takknemlige for muligheten deres støtte har gitt oss til å få denne erfaringen med viktigheten av oppsøkende virksomhet. Vi vil også gi tilbakemelding til kommunen om at det er et ønske fra både barnehagene og oss i biblioteket å få videreutvikle denne formen for samarbeid i fremtiden.

Mvh

Vestby & Son bibliotek

v/ Ylva Linnestad og Linnea Wiig

Vedlegg:

Vedlegg 1: Invitasjon til prosjekt sendt ut til barnehagene på epost.

Vedlegg 2: Bokliste

Vedlegg 3: Signert regnskapsoversikt